

Produktnavn : Motor Starter
 Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO)

Utarbeidet dato : 24.07.13 Version : 2.0
 Erstatter: BDS000031_20110909

1. IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG SELSKAPET/FORETAKET

1.1. Produktidentifikator

Motor Starter
 Aerosolbeholdere

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Bilpleie

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

CRC Industries Europe bvba
 Touwslagerstraat 1
 9240 Zele
 Belgium
 Tel.: +32(0)52/45.60.11
 Fax.: +32(0)52/45.00.34
 E-mail : hse@crcind.com

Subsidiaries		Tel	Fax
CRC Industries Finland Oy	Laurinkatu 57 A 23 B, 08100 Lohja	+358/(19)32.921	+358/(19)383.676
CRC Industries France	6, avenue du marais, C.S. 90028, 95102 Argenteuil Cedex	01.34.11.20.00	01.34.11.09.96
CRC Industries Deutschland GmbH	Südring 9, D-76473 Iffezheim	(07229) 303.0	(07229)30 32 66
CRC INDUSTRIES IBERIA S.L.U.	GREMIO DEL CUERO-PARC.96, POLIGONO INDUSTRI. DE HONTORIA, 40195 SEGOVIA	0034/921.427.546	0034/921.436.270
CRC Industries Sweden	Laxfiskevägen 16, 433 38 Partille	0046/31 706 84 80	0046/31 27 39 91

1.4. Nødtelefonnummer

CRC Industries Europe, Belgium: Tel.: +32(0)52/45.60.11 (office hours)
Norge: Giftinformasjonen: telefon 22 59 13 00

2. FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til forskrift (EC) nr. 1272/2008

Fysisk:

Aerosol, kategori 1
 Ekstremt brannfarlig aerosol.
 Trykkbeholder: Kan sprekke hvis den varmes opp.

Produktnavn : Motor Starter **Utarbeidet dato :** 24.07.13 **Version :** 2.0
Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO) **Erstatter:** BDS000031_20110909

Helse:	øyeirritasjon, kategori 2 Gir alvorlig øyeirritasjon. Giftvirkning på bestemte organer ? enkelteksponering, kategori 3 Kan forårsake dødsighet eller svimmelhet.
Miljø :	Farlig for vannmiljøet, kronisk kategori 3 Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
Andre farer :	Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud. Kan danne eksplosive peroksider.

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC eller 1999/45/EC:

Helse:	R66: Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud. R67: Damp kan forårsake dødsighet og svimmelhet.
Fysisk:	R19: Kan danne eksplosive peroksider. EKSTREMT BRANNFARLIG
Miljø :	R52/53: Skadelig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.

2.2. Merkingselementer

Merking i henhold til forskrift (EC) nr. 1272/2008

Produktidentifikasjon:	Inneholder: Dietyleter
Farepiktogram(mer):	
Signalord:	Fare
Farefremstilling:	H222 : Ekstremt brannfarlig aerosol. H229 : Trykkbeholder: Kan sprekke hvis den varmes opp. H319 : Gir alvorlig øyeirritasjon. H336 : Kan forårsake dødsighet eller svimmelhet. H412 : Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
Tilleggsfremstilling(er):	P102 : Oppbevares utilgjengelig for barn. P210 : Holdes vekk fra varme/gnister/åpen flamme/varme overflater. Røyking forbudt. P211 : Ikke spray mot åpen flamme eller annen tennkilde. P251 : Må ikke stikkes hull på eller brennes, selv om de er tomme. P261 : Unngå innånding av støv/røyk/gass/tåke/damp/aerosoler. P271 : Brukes bare utendørs eller i et godt ventilert område. P410/412 : Beskyttes mot sollys. Må ikke utsettes for temperaturer høyere enn 50 °C /122 °F. P501-2 : Kasser innholdet/holderen ved et autorisert avfallsinnsamlingspunkt.
Ekstra fareinformasjon:	Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud. Kan danne eksplosive peroksider.

2.3. Andre farer

Ingen

Produktnavn : Motor Starter
 Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO)

Utarbeidet dato : 24.07.13 Version : 2.0
 Erstatter: BDS000031_20110909

3. SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.1. Stoffer

Ikke relevant.

3.2. Stoffblandinger

Farlige stoffer	CAS-nr	EC-nr	w/w %	symbol	R-setninger*	Merknader
Propan	74-98-6	200-827-9	25-50	F+	12	B
Pentan	109-66-0	203-692-4	<25	F+,Xn,N	12-51/53-65-66-67	A
Dietyleter	60-29-7	200-467-2	10-25	F+,Xn	12-19-22-66-67	A
Aceton	67-64-1	200-662-2	5-10	F,Xi	11-36-66-67	A

Explanation notes

A : stoff med EU's grenseverdi for forurensning i arbeidsatmosfæren

B : stoff med administrativ norm

Farlige stoffer	Registreringsnummer	CAS-nr	EC-nr	w/w %	Hazard Class and Category	Hazard statement	Merknader
Propan		74-98-6	200-827-9	25-50	Flam. Gas 1, Press. Gas	H220	B
Pentan	01-2119459286-30	109-66-0	203-692-4	<25	Flam. Liq. 2, Asp. Tox. 1, STOT SE 3, Aquatic Chronic 2	H225,H304,H336,H411	A
Dietyleter		60-29-7	200-467-2	10-25	Flam. liq. 1, Acute Tox. 4, STOT SE 3	H224,H302,H336	A
Aceton	01-2119471330-49	67-64-1	200-662-2	5-10	Flam. Liq. 2, Eye Irrit. 2, STOT SE 3	H225,H319,H336	A

Explanation notes

A : stoff med EU's grenseverdi for forurensning i arbeidsatmosfæren

B : stoff med administrativ norm

(* Forklaring setninger : se kapittel 16)

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Kontakt med øynene:	VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. Ved vedvarende øyeirritasjon: Søk legehjelp.
Hudkontakt:	Take off contaminated clothing and wash before reuse. VED HUDKONTAKT: Vask med mye vann/... If skin irritation occurs: Get medical advice/attention.
Inhalering:	VED INNÅNDING: Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende hviler i en stilling som letter åndedrettet. Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege ved ubehag.
Svelging:	Ved svelging ved et uhell, må ikke brekning fremkalles, oppsøk lege.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

CRC Industries Europe bvba

Touwslagerstraat 1, 9240 Zele – Belgium

Tel (+32) (0) 52 / 45 60 11 – Fax (+32) (0) 52 / 45 00 34 – www.crcind.com

Produktnavn : Motor Starter **Utarbeidet dato :** 24.07.13 **Version :** 2.0
Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO) **Erstatter:** BDS000031_20110909

Inhalering:	Omfattende innånding av løsemiddeldamp kan føre til kvalme, hodepine og svimmelhet
Svelging:	Kan føre til gastrointestinal forstyrrelse Symptomer: sår hals, magesmerter, kvalme, oppkast
Hudkontakt:	Kan forårsake irritasjon. Symptomer: rødhet og smerter
Kontakt med øyne:	Irriterer øynene Symptomer: rødhet og smerter

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Generelle råd : Hvis du føler deg uvel, må du oppsøke lege (vis etiketten om mulig Kontakt alltid lege hvis symptomene vedvarer.

5. BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

skum, karbondioksid eller tørt stoff

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Aerosolbokser kan eksplodere hvis de varmes opp over 50°C
Danner farlige spaltningsprodukter
CO,CO2

5.3. Råd til brannmannskaper

Spray beholder(e) som utsettes for ild med vann for å kjøle dem ned.
Unngå innånding av røyken ved brann

6. TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Slå av/fjern alle antenningskilder
Sørg for tilstrekkelig ventilasjon
Bruk egnede verneklær og vernehansker.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

La ikke produktet komme i det offentlige kloakknettet og vannveier
Hvis forurenset vann når avløpssystemet eller vannveier, må man informere aktuelle myndigheter umiddelbart

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Absorber søl i egnet inert materiale
Plasseres i egnet beholder

Produktnavn : Motor Starter
 Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO)

Utarbeidet dato : 24.07.13 Version : 2.0
 Erstatter: BDS000031_20110909

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Se del 8 for ytterligere informasjon

7. HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Holdes unna varme og antenningskilder
 Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet.
 Utstyr må jordes
 Bruk elektrisk materiell/ventilasjonsmateriell/belysningsmateriell som er eksplosjonssikkert.
 Bruk bare verktøy som ikke avgir gnister.
 Unngå innånding av aerosoler eller damp.
 Sørg for tilstrekkelig ventilasjon
 Unngå kontakt med huden og øynene.
 Vask grundig etter bruk
 Benytt vernehansker/verneklær/vernebriller/ansiktsskjerm.
 Øyevaskflasker bør være tilgjengelige

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Beholder under trykk: Beskyttes mot sollys. Må ikke utsettes for temperaturer over 50°C.
 Oppbevares utilgjengelig for barn.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Bilpleie

8. EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONLIG BESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

Eksponeringsgrenser:

Farlige stoffer	CAS-nr	metode	
EU-etablerte eksponeringsgrenser			
Pentan	109-66-0	TWA	1000 ppm
Dietyleter	60-29-7	TWA	100 ppm
		STEL	200 ppm
Aceton	67-64-1	TWA	500 ppm
Nasjonalt etablerte eksponeringsgrenser , Norway			
Pentan	109-66-0	TWA	250 ppm
Dietyleter	60-29-7	TWA	100 ppm
Aceton	67-64-1	TWA	125 ppm
Propan	74-98-6	TWA	500 ppm

Produktnavn : Motor Starter **Utarbeidet dato :** 24.07.13 Version : 2.0
Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO) **Erstatter:** BDS000031_20110909

8.2. Eksponeringskontroll

Kontrollprosedyrer:	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon Holdes unna varme og antenningskilder Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet.
Personlig beskyttelse:	Ta forholdsregler for å unngå kontakt med hud og øyne ved håndtering av produktet. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon
Innånding:	Ved utilstrekkelig ventilasjon, må det benyttes egnet åndedrettsvern. Luftrenserrespirator utstyrt med organisk gass-/dampinnsats (type A)
Hender og hud:	Bruk egnede vernehansker (nitril)
Øyne:	Bruk vernebriller.
Begrensning og overvåkning av miljøeksponeringen:	Unngå utslipp til miljøet. Samle opp spill.

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

(for aerosoler uten drivmiddel)

Utseende: fysisk tilstand :	Væske med propan/butan som drivgass.
Farge :	Fargeløs.
Lukt:	Særegen lukt.
pH:	Ikke relevant.
Kokepunkt/område:	- 44 °C
Flammepunkt:	< 0 °C
Fordampingshastighet:	Ikke tilgjengelig.
Eksplosjonsgrenser: øvre grense :	36 %
nedre grense :	1.4 %
Damptrykk:	480 kPa (@ 20°C).
Relativ tetthet:	0.607 (@ 20°C).
Løselighet i vann:	Uløselig i vann
Selvantennelse:	170 °C
Viskositet:	Ikke tilgjengelig.

9.2. Andre opplysninger

VOC: 585 g/l

10. STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Ingen farlige reaksjoner kjent hvis benyttet slik det er tiltenkt

Produktnavn : Motor Starter
Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO)

Utarbeidet dato : 24.07.13 Version : 2.0
Erstatter: BDS000031_20110909

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabil

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Ingen farlige reaksjoner kjent hvis benyttet slik det er tiltenkt

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå overoppheting

10.5 Uforenlige materialer

Sterkt oksiderende stoff

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

CO,CO2

11. TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Inhalering: Innånding av løsemiddeldamp kan føre til kvalme, hodepine og svimmelhet
Svelging: Kan føre til gastrointestinal forstyrrelse
Hudkontakt: Kan forårsake irritasjon.
Kontakt med øyne: Irriterer øynene

Opplysninger om helsefare:

Farlige stoffer	CAS-nr	metode	
Pentan	109-66-0	LD50 oral rat	> 5000 mg/kg
		LD50 derm.rabit	> 3000 mg/kg
Aceton	67-64-1	LD50 oral rat	> 5000 mg/kg
		LC50 inhal.rat	> 20 mg/l
		LD50 derm.rabit	> 2000 mg/kg

12. ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Farlig for vannmiljøet, kronisk kategori 3
Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

Økotoksikologiske data:

Produktnavn : Motor Starter
Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO)

Utarbeidet dato : 24.07.13 Version : 2.0
Erstatter: BDS000031_20110909

Farlige stoffer	CAS-nr	metode	
Aceton	67-64-1	IC50 alger	> 100 mg/l
		LC50 fisk	> 100 mg/l
		EC50 daphnia	> 100 mg/l

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Informasjon ikke tilgjengelig

12.3. Bioakkumuleringsevne

ingen bioakkumulasjon forventet

12.4. Mobilitet i jord

Uløselig i vann

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Informasjon ikke tilgjengelig

12.6. Andre skadevirkninger

Skadelig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.

13. INSTRUKSER VED DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Produkt: Produktet og emballasjen skal uskadeliggjøres på en sikker måte. Må ikke tømmes i avløp eller i naturen, deponeres på et godkjent avfallsdeponi.
Nasjonale forskrifter: Avfallsbehandling må skje i overensstemmelse med lokale og offentlige lover og forskrifter.

14. TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1. FN-nummer

UN-nummer: 1950

14.2. FN-forsendelsesnavn

Varenavn: AEROSOLBEHOLDERE (engine starting fluid)

14.3. Transportfareklasse(r)

Klasse: 2.1

Produktnavn : Motor Starter
Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO)

Utarbeidet dato : 24.07.13 Version : 2.0
Erstatter: BDS000031_20110909

ADR/RID - Klassifiseringskode: 5F

14.4. Emballasjegruppe

Emballasje - gruppe: ikke relevant

14.5. Miljøfarer

ADR/RID - miljøfare: Nei
IMDG - Marin forurensning: No
IATA/ICAO - Miljøfare: Nei

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

ADR/RID - Tunnelkode: (D)
IMDG - Ems: F-D, S-U
IATA/ICAO - PAX: Forbiden
IATA/ICAO - CAO: 203

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Ikke relevant.

15. REGELVERKSMESSIGE OPPLYSNINGER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Sikkerhetsarket er sammenfattet i henhold til gjeldende europeiske krav.
Dir. 2013/10/EU, 2008/47/EC endring av direktiv om aerosolbeholdere 75/324/EEC.
Forordning (EF) No 1907/2006 (REACH)
EU-direktiv 99/45/EC
Forordning (EF) No 1272/2008 (CLP)

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Ingen informasjon tilgjengelig

16. ANDRE OPPLYSNINGER

* Forklaring faresetninger:

- R11: Meget brannfarlig.
- R12: Ekstremt brannfarlig.
- R19: Kan danne eksplosive peroksider.
- R22: Farlig ved svelging.
- R36: Irriterer øynene.
- R65: Farlig: kan skade lungene hvis svelget.
- R66: Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud.
- R67: Damp kan forårsake døsighet og svimmelhet.
- R51/53: Giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.

Produktnavn : Motor Starter	Utarbeidet dato : 24.07.13	Version : 2.0
Ref.nr.: BDS000031_11_20130724 (NO)	Erstatter:	BDS000031_20110909

*Forklaring H-setninger:

- H220 : Ekstremt brannfarlig gass.
- H224 : Ekstremt brannfarlig væske og damp.
- H225 : Meget brannfarlig væske og damp.
- H302 : Farlig ved svelging.
- H304 : Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene.
- H319 : Gir alvorlig øyeirritasjon.
- H336 : Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.
- H411 : Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

ENDRINGER I KAPITTEL: 2.2. Merkingselementer

Dette produktet skal lagres, håndteres og brukes i henhold til god industriell hygienep praksis, og i overensstemmelse med lovforskriftene. Informasjonen i dette er basert på den kunnskapen vi har for øyeblikket, og er beregnet på å beskrive våre produkter fra et sikkerhetsmessig synspunkt. Dette garanterer ikke spesielle egenskaper. Bortsett fra ved normal handel med tanke på studier, forskning og gjennomgang av helse, sikkerhet og miljøfarer, må ingen del av disse dokumentene reproduseres på noen måte uten skriftlig tillatelse fra CRC. Industriell hygienep praksis og rette seg etter enhver lovregulering. Informasjonen som medfølger er basert på vår nåværende kunnskap og er tenkt å beskrive våre produkter ut ifra et sikkerhetsmessig synspunkt. Det garanterer ikke spesifikke egenskaper.

